

Spis treści

Spis treści

Wprowadzenie

XI

Wykaz autorów

XV

Wykaz skrótów

XIX

Część 1. Utworzenie spółki przez JST

1

1. Rodzaje spółek zakładanych przez JST *Lukasz Grzechnik*

3

1.1. Formy prowadzenia gospodarki komunalnej 3

1.2. Spółki osobowe

4

1.3. Spółki kapitałowe

4

1.4. Tworzenie spółek przez JST poza sferą użyteczności publicznej 4

1.5. Udział JST w spółkach cywilnych

5

1.6. Uwagi końcowe

6

2. Możliwości zakładania spółek przez JST *Lukasz Grzechnik*

7

2.1. Działalność wykraczająca poza zadania o charakterze użyteczności publicznej

– uwagi ogólne 7

2.2. Działalność wykraczająca poza zadania o charakterze użyteczności publicznej

– rozwinięcie 9

2.3. Działalność wykraczająca poza zadania o charakterze użyteczności publicznej

– powiat i województwo 11

2.4. Specyfika spółek zakładanych przez JST 12

12

2.4.1. Uwagi ogólne 12

2.4.2. Obowiązek powołania rady nadzorczej w każdej spółce zakładanej przez JST 12

2.4.3. Szczególne regulacje dotyczące rady nadzorczej 13

2.5. Powoływanie i odwoływanie członków zarządu 20

20

2.6. Przekształcenia kapitałowe

21

2.6.1. Obejmowanie udziałów i akcji spółek przez JST 21

2.6.2. Nabycie i objęcie udziałów 23

2.6.3. Procedura zbycia udziałów 24

2.6.4. Zapłata za udziały 26

2.7. Regulamin korzystania z usług publicznych 26

26

2.8. Przekształcenie przedsiębiorstwa komunalnego w spółkę komunalną 28

3. Kompetencje organów JST w zakresie tworzenia, funkcjonowania i nadzorowania

spółek kapitałowych *Bogusław Nowakowski, Anna Zolotar* 31

31

3.1. Uwagi wprowadzające	31
3.2. Tworzenie spółek przez JST	32
3.3. Kompetencje organów JST w zakresie funkcjonowania spółek samorządowych	33
3.4. Nadzór nad spółkami samorządowymi	35
4. Powstanie spółki z o.o. z udziałem JST na przykładzie spółki gminnej <i>Anna Zołotar</i>	39
4.1. Powstanie spółki z o.o. z udziałem gminy	39
4.1.1. Uwagi wprowadzające	39
4.1.2. Podstawy prawne	41
4.1.3. Uchwała o utworzeniu spółki	41
4.1.4. Powstanie spółki	43
4.2. Wyjaśnienia do wzorów	53
4.2.1. Uchwała rady gminy o utworzeniu spółki z o.o. z udziałem gminy	53
4.2.2. Umowa spółki	55
4.3. Wzory	74
4.3.1. Wzór uchwały rady gminy o utworzeniu spółki z o.o. z udziałem gminy	74
4.3.2. Wzór umowy spółki z o.o.	75
4.3.3. Wniosek o wpis do rejestru przedsiębiorców. Przedmiot działalności. Organy podmiotu	78
5. Odstępstwa od regulacji ustawowych w umowie spółki z o.o. udziałem JST <i>Bogusław Nowakowski, Anna Zołotar</i>	83
5.1. Uwagi wprowadzające	83
5.2. Postanowienia dotyczące udziałów i kapitału zakładowego	84
5.2.1. Uprzywilejowanie udziałów	84
5.2.2. Ograniczenia w rozporządzaniu udziałami	86
5.2.3. Umorzenie udziałów	89
5.2.4. Podwyższenie kapitału zakładowego	90
5.3. Prawa i obowiązki wspólników	90
5.3.1. Uprawnienia osobiste wspólnika	90
5.3.2. Świadczenia dodatkowe wspólników na rzecz spółki	91
5.3.3. Dopłaty	92
5.3.4. Dywidenda i zaliczka na poczet dywidendy	93
5.4. Postanowienia dotyczące organów spółki	94
5.4.1. Zarząd	94
5.4.2. Rada nadzorcza	96
5.4.3. Zgromadzenie wspólników	100
5.5. Rozwiązanie i likwidacja spółki	105

5.6. Inne postanowienia	106
5.6.1. Publikacje spółki	106
5.6.2. Wyłączenie wspólnika	106
5.6.3. Wyłączenie wstąpienia małżonka lub spadkobiercy wspólnika do spółki	106
5.7. Wzór umowy spółki z o.o. z udziałem kilku gmin	107
6. Jednoosobowa spółka komunalna <i>Anna Zolotar</i>	117
6.1. Powstanie jednoosobowej spółki komunalnej	117
6.1.1. Pojęcie spółki jednoosobowej	117
6.1.2. Powstanie jednoosobowej spółki komunalnej	119
6.2. Organy jednoosobowej spółki JST	121
6.2.1. Zgromadzenie wspólników (walne zgromadzenie) jednoosobowej spółki	121
6.2.2. Rada nadzorcza	128
6.2.3. Zarząd	128
6.3. Czynności prawne jednoosobowej spółki	129
6.3.1. Oświadczenia woli jedyne go wspólnika składane spółce	129
6.3.2. Umowy jednoosobowej spółki z członkami jej zarządu	131
7. Forma oświadczenia woli gminy w sprawie wskazania przedstawiciela do rady nadzorczej jednoosobowej spółki z o.o. <i>Bogusław Nowakowski</i>	133
7.1. Uwagi wprowadzające	133
7.2. Uprawnienie do wskazania kandydata na członka rady nadzorczej	134
7.3. Adresat oświadczenia woli	134
7.4. Forma wskazania przedstawiciela gminy do rady nadzorczej	136
7.5. Forma pisemna czy inna?	137
8. Spółka kapitałowa z udziałem JST w organizacji <i>Anna Zolotar</i>	139
8.1. Powstanie kapitałowej spółki w organizacji	139
8.1.1. Powstanie spółki w organizacji	139
8.1.2. Status spółki w organizacji	140
8.2. Funkcjonowanie spółki w organizacji	143
8.2.1. Realizacja podmiotowości prawnej	143
8.2.2. Prowadzenie spraw i reprezentacja	146
8.2.3. Odpowiedzialność za zobowiązania spółki w organizacji	150
8.3. Ustanie spółki w organizacji	158
8.3.1. Powstanie spółki docelowej	158

8.3.2. Zwinięcie spółki w organizacji	159
8.4. Zmiana umowy komunalnej spółki z o.o. w organizacji	161
9. Likwidacja samorządowego zakładu budżetowego w celu zawiązania spółki kapitałowej <i>Anna Samelak, Krzysztof Rostecki</i>	163
9.1. Przesłanki przekształcenia	163
9.1.1. Forma organizacyjno-prawna	164
9.1.2. Rentowność	166
9.1.3. Dług JST	169
9.1.4. Rozszerzenie zakresu działalności	172
9.2. Prawne uwarunkowania przekształcenia	174
9.3. Podatkowe uwarunkowania przekształcenia samorządowego zakładu budżetowego ...	181
9.3.1. Sukcesja podatkowa	182
9.3.2. Odliczenie straty zakładu w spółce z o.o.	182
9.3.3. Aport przedsiębiorstwa a podatek dochodowy	183
9.3.4. Koszty przekształcenia (opłaty notarialne, podatek od czynności cywilnoprawnych)	184
9.3.5. Kontynuacja zwolnienia podatkowego przez spółkę	186
9.3.6. Trwały zarząd i użytkowanie wieczyste	188
9.3.7. Amortyzacja w spółce powstałej z przekształcenia zakładu	190
9.3.8. VAT od aportu	194
9.4. Czynności związane z przekształceniem	199
9.4.1. Przygotowanie koncepcji przekształcenia	199
9.4.2. Uchwała organu stanowiącego JST o likwidacji zakładu budżetowego w celu zawiązania spółki z o.o.	200
9.4.3. Wykonanie uchwały	202
Część 2. Funkcjonowanie spółki JST – wybrane zagadnienia	213
1. Stosowanie tzw. ustawy kominowej w spółkach z udziałem JST <i>Łukasz Grzechnik</i>	215
1.1. Uwagi wprowadzające	215
1.2. Zakres podmiotowy	216
1.3. Ograniczenia w zakresie wynagrodzenia	217
1.4. Kwestia nagrody rocznej	219
1.5. Świadczenia dodatkowe	220
1.6. Sankcje za naruszenie przepisów KominU	222
1.7. Uwagi końcowe	223

2. Sposoby finansowania spółek <i>Piotr Lebek</i>	225
2.1. Uwagi wprowadzające	225
2.2. Podwyższenie kapitału zakładowego przez emisję akcji lub udziałów w spółkach komunalnych	230
2.2.1. Artykuł 12 ustawy o gospodarce komunalnej a podwyższenie kapitału zakładowego	230
2.2.2. Pojęcie podwyższenia kapitału zakładowego i znaczenie kapitału zakładowego w spółkach komunalnych	234
2.2.3. Spółka komunalna a podwyższenie kapitału zakładowego	236
2.2.4. Podwyższenie kapitału zakładowego a struktura udziałowa w komunalnej spółce z o.o.	239
2.2.5. Podstawa prawna podwyższenia kapitału zakładowego w komunalnych spółkach z o.o.	240
2.2.6. Komunalna spółka akcyjna a podwyższenie kapitału zakładowego	242
2.3. Emisja obligacji przez spółki komunalne	250
2.4. Kredyty bankowe i pożyczki	255
2.4.1. Kredyty i pożyczki w świetle KSH	255
2.4.2. Poręczenia i gwarancje	256
2.5. Dopłaty w spółkach komunalnych	257
2.5.1. Pojęcie i charakter dopłat	257
2.6. Podsumowanie	259
3. Spółki prawa handlowego – przeniesienie zadłużenia poza JST <i>Michał Bitner</i>	261
3.1. Gospodarcze tło „przenoszenia” długu JST na spółki	261
3.2. Ograniczenia możliwości „przenoszenia” długu JST na spółki	264
3.2.1. Zawiazywanie spółek kapitałowych przez JST	264
3.2.2. Zobowiązania spółek zawiązywanych przez JST a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych (<i>general government</i>)	267
3.3. Umowy wsparcia	269
3.3.1. Uwagi wprowadzające	269
3.3.2. Znaczenie pojęcia „potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych poręczeń oraz gwarancji”	270
3.3.3. Konstrukcja poręczenia i gwarancji jako umów zabezpieczających	272
3.3.4. Kwalifikacja określonego zobowiązania jako poręczenia	273
3.3.5. Kwalifikacja określonego zobowiązania jako gwarancji w rozumieniu przepisów ustawy o finansach publicznych	275
3.6. Kwestia wstąpienia poręczyciela i gwaranta w prawa wierzyciela	279
3.7. Stosowane w umowach wsparcia instrumenty wzmacniania wiarygodności kredytowej spółki a gwarancje w rozumieniu FinPublU	282
3.8. Umowy wsparcia zobowiązujące JST do okresowych płatności na rzecz spółki	282
3.8.1. Zawieranie umów wsparcia a działanie <i>in fraudem legis</i>	285

3.8.2. Przesłanki skuteczności umów wsparcia	286
4. Spółka jako pracodawca <i>Michał Culepa</i>	
.....	289
4.1. Uwagi wprowadzające	289
4.2. Reprezentacja spółki jako pracodawcy	289
4.3. Jednostki organizacyjne spółki jako samodzielni pracodawcy	293
4.4. Niektóre kompetencje pracodawcy – tworzenie przepisów prawa pracy	294
5. Zatrudnianie w organach zarządzających spółek – podstawy prawne <i>Michał Culepa</i>	297
5.1. Stosunek pracy członków zarządu	297
5.2. Niektóre aspekty wykonywania pracy przez osoby zarządzające	300
5.3. Inne podstawy zatrudnienia w zarządzie	302
5.4. Wzór kontraktu menedżerskiego	303
Część 3. Rozwiązanie samorządowej spółki z o.o.	
.....	307
1. Rozwiązanie komunalnej spółki z o.o. <i>Anna Zolotar</i>	
.....	309
1.1. Uwagi wprowadzające	309
1.2. Przyczyny rozwiązania spółki	310
1.3. Postępowanie likwidacyjne	312
1.4. Prawa i obowiązki likwidatorów komunalnej spółki z o.o.	314
1.5. Podział majątku likwidowanej spółki	317
1.6. Obowiązki rejestrowe związane z likwidacją	318
1.7. Obowiązek przechowywania ksiąg i dokumentów rozwiązanej spółki	320
Część 4. Podatki i rachunkowość	
.....	325
1. Tworzenie spółek prawa handlowego i przystępowanie do nich przez JST – kwestie rachunkowe <i>Mieczysława Cellary</i>	
.....	327
1.1. Wycena udziałów i akcji	327
1.2. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	330
1.2.1. Ewidencja nabywanych udziałów i akcji oraz wnoszonych aportów w postaci składników majątkowych	330
1.2.2. Ewidencja mienia zlikwidowanych jednostek	332
1.3. Ewidencja wniesienia aportu do spółki w wyniku przekształcenia samorządowego zakładu budżetowego	334
1.4. Ewidencja odpisów aktualizujących długoterminowe aktywa finansowe	335

1.5. Ewidencja przekazania aportu, gdy wartość księgowa netto wnoszonych środków trwałych jest wyższa niż wartość rynkowa	337
1.6. Ewidencja aportów wniesionych w postaci składników majątkowych	338
1.7. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	341
1.8. Powiązanie ze sprawozdaniami finansowymi, budżetowymi i klasyfikacją budżetową	341
2. Wycena długoterminowych aktywów finansowych w JST <i>Ewa Kowalczyk</i>	343
2.1. Wycena udziałów w jednostkach podporządkowanych	343
2.2. Utrata wartości	344
2.3. Zastosowanie metody praw własności w JST	346
2.4. Ujęcie szczególnych transakcji przy zastosowaniu metody praw własności	348
3. Skutki podatkowe wniesienia aportu przez gminy do spółek kapitałowych <i>Krzysztof Rustecki</i>	351
3.1. Nieodpłatne używanie środków trwałych	351
3.2. Aport a przychody gminy i spółki	353
3.3. Amortyzacja w spółce	355
3.4. Użyczenie a VAT	360
3.5. Aport a VAT	361
3.6. Obowiązek podatkowy w VAT z tytułu aportu	362
3.7. Opodatkowanie aportu	363
3.8. Aport przyłączy wodociągowych uprzednio przekazanych gminie przez osoby fizyczne	364
3.9. Aport sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wybudowanej przez gminę a korekta VAT na plus	366
3.10. Aport w postaci samochodu osobowego a korekta VAT na minus	369
3.11. Aport przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części	370
3.12. Wniesienie aportu w podatku od czynności cywilnoprawnych	371
4. Optymalizacja podatkowa w zakresie tworzenia i funkcjonowania spółek gminnych <i>Krzysztof Rustecki</i>	373
4.1. Uwagi wprowadzające	373
4.2. Spółki kapitałowe	373
4.3. Spółki osobowe	374

Część 5. Specyfikacja niektórych spółek

.....	377
1. Komunalna spółka sportowa <i>Piotr Łebek, Michał Gniatkowski</i>	
.....	379
1.1. Uwagi wprowadzające	
.....	379
1.2. Komunalizacja majątków klubów sportowych	
380	
1.2.1. Jednostka samorządu terytorialnego jako „zakładnik” klubów sportowych	382
1.2.2. Komunalne kluby sportowe jako narzędzie promocji	384
1.2.3. Komunalne kluby sportowe jako przejaw racjonalizacji wydatków publicznych	384
1.3. Pomiędzy ważnością a nieważnością	
385	
1.4. Działalności ważne dla rozwoju gminy	
386	
1.5. Stan <i>de lege lata</i>	
.....	387
1.6. Komunalna spółka sportowa w praktyce – wybrane problemy	
387	
1.6.1. Wycena dóbr niematerialnych	387
1.6.2. Infrastruktura sportowa jako aport do komunalnej spółki sportowej	388
1.7. Postulaty <i>de lege ferenda</i>	
389	
1.8. Podsumowanie	
.....	392
2. Spółki lecznicze <i>Marcin Wielgolaski, Dariusz Woźniak</i>	
.....	393
2.1. Ogólna charakterystyka i miejsce spółek leczniczych na rynku świadczeń zdrowotnych	
393	
2.2. Odrębności spółki leczniczej	
.....	396
2.2.1. Komercyjna działalność lecznicza	396
2.3. Zarządzanie i nadzór	
.....	396
2.4. Prywatyzacja spółek leczniczych	
399	
2.5. Kontekst i przesłanki przekształceń	
401	
2.6. Procedura przekształcania SPZOZ w spółkę w świetle DziałLeczU	
405	
2.6.1. Instrumenty wsparcia samorządu, jakie daje DziałLeczU	408
2.7. Doświadczenia ze spółkami leczniczymi w Polsce – droga ku efektywnym podmiotom leczniczym	
409	
2.8. Restrukturyzacja zadłużenia spółki	
411	
3. Spółki gospodarujące zasobem nieruchomości <i>Dariusz Pęchorzewski</i>	
415	

3.1. Uwagi wprowadzające	415
3.2. Rachunek ekonomiczny	417
3.3. Orzecznictwo	421
4. Komunalne spółki komunikacji miejskiej <i>Jarosław Sabat</i>	425
4.1. Zmiana formy prawnej jednostek prowadzących działalność z zakresu komunikacji miejskiej – powstanie spółek komunikacyjnych	425
4.2. Sytuacja spółek komunikacyjnych po wejściu Polski do Unii Europejskiej	427
4.3. Polskie regulacje prawne dotyczące spółek komunikacyjnych	428
4.4. Obowiązek wprowadzenia planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego	429
4.5. Przykłady funkcjonowania spółek komunikacyjnych w Polsce	430
4.6. Finansowanie spółek komunikacji miejskiej	435
4.7. Relacje z samorządem lokalnym	438
5. Spółki wodno-kanalizacyjne <i>Jerzy Krawiec</i>	439
5.1. Uwagi wprowadzające	439
5.2. Formy organizacyjno-prawne powstania i funkcjonowania spółki wodociągowo-kanalizacyjnej oraz jej specyfika	443
5.3. Orzecznictwo	450
6. Spółki ciepłownicze <i>Paweł Zieliński</i>	
Część 6. Odpowiedzialność członków zarządu spółek JST	453
1. Odpowiedzialność członków zarządu za zobowiązania cywilnoprawne komunalnej spółki z o.o. po rejestracji <i>Bogusław Nowakowski, Anna Zolotar</i>	455
1.1. Odpowiedzialność cywilnoprawna członków zarządu spółki z o.o.	455
1.2. Odpowiedzialność z art. 299 KSH	457
1.3. „Właściwy czas” na złożenie wniosku o upadłość	466
1.4. Stosowanie art. 5 KC	471
1.5. Regres członka zarządu	472
1.6. Inne osoby ponoszące odpowiedzialność	472
2. Odpowiedzialność członków zarządu za zobowiązania publicznoprawne komunalnej spółki z o.o. po rejestracji <i>Bogusław Nowakowski, Anna Zolotar</i>	475
2.1. Uwagi wprowadzające	475

2.2. Odpowiedzialność podatkowa osób trzecich	476
2.3. Zakres podmiotowy odpowiedzialności za zaległości podatkowe spółki	477
2.4. Zakres przedmiotowy odpowiedzialności	478
2.5. Charakter odpowiedzialności z art. 116 OrdPU	479
2.6. Przesłanki odpowiedzialności	479
2.7. Powstanie zaległości podatkowej	480
2.8. Bezskuteczność egzekucji przeciwko spółce	481
2.9. Zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości we właściwym czasie	483
2.10. Brak winy w niezłożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości	485
2.11. Wskazanie majątku spółki	486
2.12. Przedawnienie zobowiązania podatkowego spółki	487
2.13. Odpowiedzialność likwidatorów	487
2.14. Odpowiedzialność za składki na ubezpieczenie społeczne	488
2.15. Odpowiedzialność z tytułu składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i ubezpieczenie zdrowotne	489
3. Odpowiedzialność członków zarządu spółki komunalnej za naruszenie dyscypliny finansów publicznych <i>Ludmiła Lipiec-Warzęcha</i>	491
3.1. Uwagi wprowadzające	491
3.2. Przesłanki odpowiedzialności członka zarządu	492
3.3. Gospodarowanie należnościami przypadającymi jednostce sektora finansów publicznych	496
3.4. Odpowiedzialność z tytułu dotacji	497
3.5. Środki europejskie	497
3.6. Zamówienia publiczne	498